

9. uge

Håbets bærere

Esajas' Bog 41-49

"Jeg danner dig og gør dig til en pagt med folket, til et lys for folkene" Es 42,6b.

Hovedtanke

Gud kalder forskellige mennesker, der skal bringe håb, frelse og frihed til hans folk og hele verden.

Introduktion

En kunsthändler havde billeder til salg. Portrætter af herskere, helte, lærde, digtere og kunstnere. Der var mange, der syntes om hans billeder, for der var noget for enhver smag. Snart var hele samlingen udsolgt, på nær et Jesusbillede, der ikke var ret dyrt. En blind tigger kom forbi, ledsaget af et lille barn, der standsede op ved billedet. "Der hænger billedet af Vorherre ganske ensomt, for alle de andre billeder har fundet en køber." Derpå købte tiggeren billedet af Frelseren for sine sidste penge og sagde: "Når alle andre køber deres afgud, så vil jeg også købe min elskede Herre." Kunsthandleren undrede sig: "Jamen, du kan jo slet ikke se ham." Hertil svarede den blinde mand: "Jeg ser ham udmærket. Det er de seende, der overser ham!" (ifølge Clemens Brentano: Der Kunsthändler).

Vi har det tilfælles med den blinde mand, at vi ikke kan se Jesus med egne øjne. Alligevel vil vi se på ham i denne uge, ligesom Esajas så ham flere hundrede år før hans fødsel. I denne og i næste uge vil vi studere Esajas' kendte tekster, som indeholder fire såkaldte "Sange om Guds tjener" (42,1-9; 49,1-13; 50,4-11; 52,13-53,12).

Disse profetiske udsagn om Guds tjener hører nok til de mest omfattende og detaljerede visioner om Jesu frelsergerning, som både forudser og fortolker hans livsopgave og hengivelse.

Oversigt

Søndag	Det udvalgte folk	Es 41,8-20
Mandag	Lyset til verden	Es 42,1-9
Tirsdag	Guds persiske redskab	44,24-45,8
Onsdag	En frelser, der bryder grænser	Es 49,1-13
Torsdag	Løfter i Es 41 til 49	Es 41-49
Fredag	Jesus, den elskede "tjener"	Matt 3,16-17; 12,15-21; ApG 13,46-49

Anbefalet læsning til denne uge: Es 41-49

Det udvalgte folk

Es 41,8-20

Hvordan udtrykker Gud sin kærlighed til Israel?

Hvilke af disse tilsagn taler til mig?

Forståelse

I de første vers af kapitel 41 gør profeten det klart, at Gud er herre over historien. Han får alle andre "guder" til at bæve. Denne Gud indtager sit folk – *Jakobs orm* – i sin frelsende gerning, idet han kærligt kalder det *min tjener*. Gud kalder ikke sit folk for trælle.

Det hebraiske ord (*ebed*), der her er brugt, kan både betegne en tjener og en søn. "Israel er min førstefødte søn" (2 Mos 4,22). Ved betegnelsen "tjener" ligger vægten på den tjeneste, der skal udføres. Når Gud eksempelvis kalder Moses for "min tjener" (4 Mos 12,7; Jos 1,2), understreger han begge sider: den særlige nærhed til Gud og den særlige opgave.

Idet Gud udvælger sit folk (Jakobs efterkommere), minder han det om sin kærlighed til fædrene, om de løfter, han gav dem, og han udpeger det som sit redskab i planerne om at nå målet.

Gud forsikrer Israel om, at folket stadig er hans barn og tjener: "Jeg har udvalgt dig, og jeg forkaster dig ikke" (v. 9). Derpå giver Gud Israel et af de mest storslåede løfter i Bibelen (v. 10). Dette og de følgende vers gør det klart: Israel skal stole på den sande Gud og hans frelse frem for at sætte sin lid til værdiløse guder og deres billeder, som de hedenske folk gør (Es 41,7.21-24.28-29).

Anvendelse

Gud lover sit folk hjælp og nærhed, støtte og frelse, og forpligter sig til betingelsesløst at være hos dem. I tro har vi lov til at lade disse løfter gælde for os. De gælder for alle, der er kaldet og udvalgt af Gud til at være hans efterfølgere. Hvilken "tjeneste" har Gud kaldet mig til?

Lyset til verden

Es 42,1-9

Hvilke egenskaber har denne Guds tjener?

Hvordan oplever jeg løftet i v. 3?

Se også oversættelsen Bibelen 2020)

Forståelse

Den første sang om Guds tjener giver et indblik i Guds alt omfattende frelse for såvel pagtsfolket som den hedenske verden (jord og øer). I modsætning til Israels udvælgelse (se søndagsafsnittet) kalder Gud her en særlig person til at være sin tjener.

"Hvad Esajas havde sagt om den ventede fredskonge (11,2) ... henviser her til 'Guds tjener': han får sine evner af Guds ånd. Det er hans opgave at bringe ret til folkene (det nævnes tre gange i dette afsnit) og føre retten til sejr. Dermed menes en ny retsorden, givet af Gud til sit skaberværk ... Guds sendebud skal ikke dømmes (knække, slukke), men derimod genoprette, rådgive og bringe befrielse (v. 6-7)" (SEB 875).

Denne profeti blev til sandhed i den frelsende kærlighed, der klart og tydeligt kom til udtryk i Jesu liv (se fredagsafsnittet).

"Jeg styrker dig og hjælper dig, min sejrige hånd holder dig fast [øver retfærdighed]" (41,10). Dette er Guds løfte, da han udvælger sit folk. Hans tjener får et lignende tilsagn: "Jeg, Herren, har kaldt dig i retfærdighed" (42,6). Her som andre steder i Esajas' Bog betyder *retfærdighed* Guds frelseskabende magt, hans befriende indgriben (sml. Sl 71,2; 119,123).

Anvendelse

Ingen møder os med større indfølelse end Jesus. Han styrker vores tillid til Gud, baner vejen til hans nærvær, åbner vores øjne, befrier os fra vores angst og fører os til lyset.

Guds persiske redskab

Es 44,24-45,8

Hvem kan folket takke for sin befrielse?

Hvor ser jeg, at Gud holder verdens gang i sine hænder?

Forståelse

Bag alt, hvad der sker, står verdens skaber, der endda indsætter hedenske konger for at nå sine mål. Den persiske kong Kyros er kaldet af Gud til at befri hans folk og påbegynde genopbygningen af templet i Jerusalem. Han kan ikke alene takke den historiske udvikling for sin karriere, men Gud, der støtter ham og sørger for, at folkeslag og konger underkaster sig ham.

Ved at lade Kyros befri Israel viser Gud, at det ene og alene er ham, der styrer verdens gang. Hele jorden og selv mørkets og ondskabens magter er tvunget til at underkaste sig og (an)erkende hans vilje. Redning og befrielse kommer ikke fra Kyros, men fra Guds *retfærdighed* – det vil sige hans magt til at frelse og vilje til at gribe ind – der falder som regn fra himlen.

Det er overraskende, at Kyros betegnes som *salvet*, på hebraisk: *Messias*. Dermed udtrykkes, at han får en særlig opgave af Gud. I den gamle pagt blev præster (2 Mos 29,7), konger (1 Sam 16,1-3.12; 2 Sam 22,50-51) og profeter (1 Kong 19,15-16) indsat til tjeneste ved salvning. Desuden indeholder dette ord også håbet om den kommende fuldkomne konge, et skud af Davids stamme (Es 11,1), der skal bringe frelse i fremtiden (Sl 89,4-5).

Anvendelse

Gud gjorde brug af en hedensk hersker, der hverken kendte eller tilbød ham, for ved hjælp af dennes militære succes at give jøderne mulighed for at vende tilbage til deres hjemland. Hvilket lys kaster dette på verdenshistorien, hvor Guds vilje vil føre til målet på trods af enhver egennyttig, politisk magtudøvelse?

En frelser, der bryder grænser

Es 49,1-13

Hvilke opgaver påtager Guds tjener sig?

Hvilken modstand oplever han?

Forståelse

I den første sang om Guds tjener (se mandagsafsnittet) kalder Gud ham. I denne anden sang om Guds tjener tager han selv ordet. Han er fuldstændig klar over sit kald og er helt afhængig af Gud. "De i v. 2 omtalte våben peger muligvis på den todelte opgave (v. 6): sværdet bruges til nærkamp, pilen på afstand" (SEB 884).

Tjeneren får ikke kun til opgave at genrejse og samle det adspredte Israel. Han overtager også opgaven, der er omtalt i den første sang: at være lys for hedninger (42,6; 49,6), at virke uden for det udvalgte folks grænser og også viderebringe Guds ord til de øvrige folkeslag.

V. 7-12 er et sammenhængende befriende frelsesbudskab til israelitterne, der bliver undertrykt og udsat for foragt af fremmede magter. Datidsformen i den hebraiske tekst i v. 8 udtrykker, at Guds beslutning om fortsat at være sit folk nådig er uigenkaldelig.

Opgaven fra Gud: at bringe frelsens lys til hedninger, relateres i Det Nye Testamente til Jesus og finder sin opfyldelse i ham (Luk 2,32; Joh 8,12; 9,5).

Anvendelse

På trods af vanskeligheder og modstand (v. 4) bevarer tjeneren en ægte, personlig tro, som gør, at han i alle forhold kan sige min Gud. Hvordan hjælper overbevisningen om mit eget kald og Guds stadige nærvær mig til at bevare troen, selv når tingene ikke går som smurt, og jeg er ude i stærk modvind?

Løfter i Es 41 til 49

Hvilke af følgende løfter betyder mest for dig i din nuværende situation?

- Es 41,10 "Frygt ikke, for jeg er med dig, fortvivl ikke, for jeg er din Gud. Jeg styrker dig og hjælper dig, min sejrige hånd holder dig fast."
- Es 43,1-3 "Frygt ikke, for jeg har løskøbt dig, jeg kalder dig ved navn, du er min. Går du gennem vand, er jeg med dig, gennem floder, skyller de ikke sammen over dig; går du gennem ild, bliver du ikke forbrændt, flammen brænder dig ikke. For jeg er Herren din Gud, Israels Hellige er din frelser."
- Es 43,11 "Jeg, kun jeg, er Herren, der er ingen anden frelser end mig."
- Es 43,25 "Det er mig, kun mig, der sletter dine overtrædelser, for min egen skyld husker jeg ikke på dine synder."
- Es 44,22 "Jeg udsletter dine overtrædelser som en sky, dine synder som et skylag. Vend tilbage til mig, for jeg har løskøbt dig."
- Es 45,22-24 "Vend dig til mig, og bliv frelst, hele du vide jord! For jeg er Gud, der er ingen anden. Jeg sværger ved mig selv, sandhed udgår af min mund, ord, der ikke vender tilbage: For mig skal hvert knæ bøje sig, hver tunge skal sværge ved mig. Om mig skal man sige: Kun hos Herren er der retfærdighed og styrke."
- Es 46,4 "Til I bliver gamle, er jeg den samme, til I bliver grå, bærer jeg på jer. Det har jeg gjort, og jeg vil stadig løfte jer, bære på jer og bringe jer i sikkerhed."
- Es 46,13 "Jeg bringer min retfærdighed nær, den er ikke langt borte, min frelse lader ikke vente på sig."
- Es 48,17-18 "Jeg er Herren din Gud, som lærer dig, hvad der gavner, som fører dig ad vejen, du skal vandre. Gid du ville lytte til mine befalinger, så blev din fred som en flod og din retfærdighed som havets bølger ..."
- Es 49,15-16 "Glemmer en kvinde sit diende barn? Glemmer en mor det barn, hun fødte? Selv om de skulle glemme, glemmer jeg ikke dig. Se, i mine hænder har jeg tegnet dig ..."

Jesus, den elskede "tjener"

Matt 3,16-17;
12,15-21
ApG 13,46-49

Hvilke egenskaber hos Guds tjener ser apostlene i Jesus?

Hvordan berører de mig i mit møde med Jesus?

Forståelse

Jesu dåb markerer hans kald som Guds søn. Dette er min elskede søn er et citat fra Es 42,1. Kort tid efter begynder hans offentlige virke. Matt 12 ser endnu en opfyldelse af Es 42,1-4. Jesu helbredende gerning viser, at han er Guds tjener, der henvender sig til hedningerne. Paulus begrundet også sin hedningemission med Guds tjeners opgave, nemlig at bringe lys til hedninger. Selvom Es 49,6 først og fremmest gælder Jesus, lader det sig også overføre på hans vidner og missionærer.

Anvendelse

Tror jeg på, at Gud også tager imod mig i dåben og siger: "Du er min elskede søn/datter. I dig har jeg fundet velbehag!?" Hvad betyder denne accept for mig? Hvilken opgave er knyttet til den?

Resumé

Befrielse kræver en befrier. Det kalder Gud såvel sit folk til at være som også en hedensk konge. Hele verdens frelse derimod sker udelukkende gennem Jesus Kristus.

Egne tanker

Spørgsmål til drøftelse

1 Verden har brug for håb. Hvilke håb kan opmuntre mennesker?
Hvem i vores tid taler om den slags håb?

2 Es 41,10-14

I hvilken situation giver Gud dette tilsagn?
Hvilke former for angst slås vi og menigheden med i dag?
Hvordan tackler vi det?

3 Es 42,1-4

Hvad er Guds tjeners fremgangsmåde?
Hvordan viser Guds sande kraft og styrke sig?
Hvordan ses det tydeligt, at denne profeti er opfyldt ved Jesus?

4 Es 42,5-7

Hvilke ønsker – for Israel – for verden – for menigheden – ligger
til grund for, at Gud kalder sin tjener?

I hvilken henseende har vi brug for befrielse fra blindhed, mørke og
"lænker"?

5 Es 49,1-6

Hvad er tjenerens reaktion på kaldet?
Hvordan kan tjenerens holdning motivere os til at have et tæt
forhold til Gud?

6 Hvilke løfter fra Es 41 til 49 (torsdagsafsnittet) har fået særlig
betydning for jer?